Lietas Nr. A420354314
Lietas arhīva Nr. SKA-0956-15

LĒMUMS

Rīgā 2015.gada 10.jūlijā

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese V.Kakste
tiesnesis A.Guļāns
tiesnese D.Mita

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 30.aprīļa lēmumu, ar kuru izbeigta tiesvedība.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas būvvaldes 2014.gada 26.marta lēmumu Nr.BV-14-1682-ap „Par mazēkas nojaukšanu /adrese/ (105.grupa, 117.grunts)" trešajai personai /pers. B/ atļauts saskaņot mazēkas (garāžas) nojaukšanu.

Pieteicēja /pers. A/ iesniedza apstrīdēšanas iesniegumu par minēto lēmumu, uzskatot, ka tas aizskar viņas tiesības.

[2] Ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2014.gada 21.jūlija lēmumu Nr.DA-14-558-ap atteikts izskatīt pēc būtības pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu. Iestāde norādījusi, ka pieteicējai nav subjektīvo tiesību prasīt atcelt citam nekustamā īpašuma īpašniekam (trešajai personai) izdotu atļauju mazēkas nojaukšanai. Šobrīd pastāvošais strīds par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu nevar ietekmēt nekustamā īpašuma īpašnieces (trešās personas) tiesības nojaukt mazēku (garāžu) savā īpašumā.

[3] Pieteicēja iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par minētā lēmuma atcelšanu. Pieteicēja norāda, ka mazēka (garāža) atrodas nekustamajā īpašumā, par kura īpašuma tiesībām pieteicējai Rīgas apgabaltiesā pastāv civiltiesisks strīds ar trešo personu (civillieta Nr.C04135014). Tā kā šā nekustamā īpašuma īpašnieks tiks noskaidrots civillietā, nav pieļaujams atļaut garāžas nojaukšanu, jo nevar konstatēt, vai administratīvā akta adresāts ir likumīgs nekustamā īpašuma īpašnieks.

Administratīvās rajona tiesas tiesnesis ierosināja administratīvo lietu.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2015.gada 30.aprīļa lēmumu izbeidza tiesvedību lietā, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 2.punktu.

Tiesas lēmumā norādīts, ka, ievērojot Civillikuma 994.pantā noteikto un pieteicējas ierakstu par īpašuma tiesībām zemesgrāmatā neesību, jo īpašuma tiesības uz strīdus nekustamo īpašumu ir nostiprinātas trešajai personai un /pers. C/, pieteicējai nav tiesiska pamata atsaukties uz savu īpašuma tiesību iespējamo aizskārumu un viņai nav subjektīvo tiesību iebilst pret garāžas nojaukšanu. Ņemot vērā Valsts Vienotās datorizētās zemesgrāmatas sistēmā pieejamos ierakstus, apstāklis, ka vispārējās jurisdikcijas tiesā pastāv strīds starp pieteicēju un trešo personu par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu, nevar ietekmēt jautājuma izlemšanu par pieteicējas subjektīvajām tiesībām pārsūdzēt iestādes lēmumu. Proti, šobrīd pastāvošais civilstrīds nevar ietekmēt nekustamā īpašuma īpašnieces tiesības nojaukt mazēku (garāžu) savā īpašumā. Tādējādi pieteicējai nav subjektīvo tiesību vērsties tiesā ar pieteikumu par pārsūdzēto lēmumu. Pieteicējas pieteikumā norādītie argumenti, kas saistīti ar tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu, tostarp uz garāžu, ir risināmi civiltiesiskā kārtībā.

[5] Pieteicēja iesniedza blakus sūdzību par tiesas lēmumu, norādot turpmāk minētos apsvērumus.

[5.1] Civillietas izskatīšanas laikā atbilstoši Civillikuma 1055.pantam nekustamā īpašuma īpašnieks nav tiesīgs ne atsavināt, ne iznīcināt strīdus lietu. Tādēļ arī konkrētajā gadījumā īpašuma objekta, par kuru pastāv strīds tiesā, iznīcināšana (ēkas nojaukšana) civillietas izskatīšanas laikā ir nepieļaujama.

[5.2] Lietā nepastāv strīds par to, ka garāža atrodas pieteicējas valdījumā. Tādēļ jāņem vērā Civillikuma 911.pants, kas noteic, ka no valdījuma izriet tiesība uz pastāvoša valdījuma aizsardzību un atņemta valdījuma atjaunošanu. Tādēļ pieteicējas tiesiskās intereses ar lēmumu par garāžas nojaukšanu nepārprotami var tikt aizskartas. Apstrīdēt vai pārsūdzēt administratīvo aktu var ne tikai ēkas īpašnieks, bet jebkura privātpersona, kuras tiesības (īpašuma, valdījuma vai lietojuma tiesības) vai tiesiskās intereses ir vai var tikt aizskartas.

[5.3] Administratīvā procesa likuma 31.panta otrā daļa piešķir privātpersonai tiesības ne tikai novērst savu subjektīvo publisko tiesību esošu aizskārumu, bet arī pasargāt savas publiskās tiesības no aizskāruma, kas var rasties nākotnē. Atbilstoši minētajam pantam nepieciešams konstatēt iespējamu privātpersonas tiesisko interešu aizskārumu. Tiesai bija jānoskaidro, vai pārsūdzētais administratīvais akts var nākotnē aizskart pieteicējas tiesības. Tiesa to nav vērtējusi. Civillieta, kurā pastāv strīds par īpašumtiesībām uz garāžu, vēl nav izskatīta. Līdz ar to pastāv iespēja, ka pieteicējas prasība par īpašuma tiesību atzīšanu uz strīdus nekustamo īpašumu vai tā domājamo daļu var tikt apmierināta. Aizskāruma novērtēšana ir tiesas uzdevums, izvērtējot lietu pēc būtības. Tomēr noskaidrot, vai pārsūdzētais administratīvais akts aizskar pieteicējas īpašuma tiesības, tiesa var tikai pēc tam, kad tiks izskatīta civillieta. Tādēļ tiesai bija jāaptur tiesvedība administratīvajā lietā, jo tās izskatīšana nav iespējama, iekams nav izlemta civillieta.

[6] Trešā persona iesniedza paskaidrojumu, norādot, ka pieteicējas blakus sūdzība nav pamatota.

Motīvu daļa

[7] Administratīvā procesa likuma 31.panta otrā daļa noteic, ka pieteikumu, izņemot likumā noteiktos gadījumus, var iesniegt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir aizskartas vai var tikt aizskartas.

Tādēļ, lai izlemtu pieteicējas pieteikuma pieļaujamību, nepieciešams noskaidrot, vai pastāv pieteicējas tiesības vai tiesiskās intereses, kuras pārsūdzētais lēmums aizskar vai var aizskart.

[8] Pirmās instances tiesa vispārīgi pareizi norādījusi, ka pārsūdzētais lēmums par ēkas nojaukšanu pieņemts attiecībā uz personu, kuras tiesības uz šo ēku nostiprinātas zemesgrāmatā. Savukārt, tā kā pieteicējai nav šāda nostiprinājuma zemesgrāmatā, nav arī īpašuma tiesības, kura tiek vai var tikt aizskarta. Tomēr konkrētajos apstākļos atzīstams, ka šāda pieeja ir pārlieku formāla un nav vērsta uz to, lai pēc būtības nodrošinātu iespējamu tiesību aizskāruma novēršanu.

[9] Pieteicēja pretendē uz īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu /adrese/ atzīšanu. Tā pamatā ir 1999.gada 11.oktobrī starp pieteicēju un /pers. D/ pilnvaroto personu /pers. E/ noslēgta notariāli apliecināta vienošanās. Tā paredzēja, ka pieteicēja veiks nepieciešamās darbības /pers. F/ īpašuma tiesību iegūšanai un nostiprināšanai uz nekustamajiem īpašumiem, tostarp īpašumu /adrese/, savukārt vienošanās otra puse atlīdzības nozīmē uzdāvinās pieteicējai nekustamo īpašumu /adrese/. Vienošanās arī paredzēja, ka visas saistības pāriet uz vienošanās slēdzēju mantiniekiem. Pieteicēja norādījusi, ka savas saistības izpildīja, savukārt /pers. F/ mantinieki nekustamo īpašumu uzdāvināja un pārdeva trešajai personai, tādējādi nepildot ar pieteicēju noslēgto vienošanos.

No minētā nepārprotami ir skaidrs, ka starp pieteicēju un īpašuma /adrese/ īpašniekiem tikusi nodibināta tiesiskā attiecība, bet par pieteicējas no tās izrietošajām tiesībām pastāv strīds. Tā kā šī tiesiskā attiecība ietver jautājumu par pieteicējas tiesībām uz konkrētā nekustamā īpašuma nodošanu viņas īpašumā, ir pamats runāt arī par īpašuma tiesību strīdu.

2014.gada 10.februārī pieteicēja ir cēlusi prasību Rīgas apgabaltiesā pret trešo personu un /pers. E/ par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu /adrese/. Sakarā ar šo pieteikumu ierosināta civillieta. Tādējādi pieteicējas griba par īpašuma tiesību atzīšanu ir skaidri izteikta un ieguvusi tiesiskas sekas, proti, radījusi procesuālu tiesisku attiecību, pamata tiesisko attiecību nododot izšķiršanai tiesai. Savukārt trešās personas iesniegums iesniegts un iestādes lēmums par strīdus būves nojaukšanu pieņemts pēc minētās prasības celšanas.

[10] Pilnīgs vērtējums par pieteicējas iesniegtā prasības pieteikuma civillietā pamatotību nav administratīvās tiesas kompetencē. Tajā pašā laikā nav secināms, ka pieteicēja, ceļot minēto prasību, būtu rīkojusies ļaunticīgi vai acīmredzami nepamatoti. Arī no tiesvedības gaitas minētajā lietā redzams, ka pastāvējuši atšķirīgi tiesas pirmšķietamie viedokļi par pieteicējas prasības pieteikuma pamatotību. Sākotnēji ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas tiesneša 2014.gada 27.jūnija lēmumu apmierināts pieteicējas pieteikums par prasības nodrošināšanu, un zemesgrāmatas nodalījumā ierakstīta aizlieguma atzīme. Vērā ņemams ir arī apstāklis, ka nodrošinājuma noteikšanu izraisījis tieši pārsūdzētais iestādes lēmums par garāžas nojaukšanu, atzīstot, ka prasības pieteikums pirmšķietami ir pamatots, bet aizlieguma atzīmes neierakstīšana var apdraudēt sprieduma izpildi. Savukārt, lemjot atkārtoti, tiesa ir saskatījusi apstākļu maiņu un tādēļ lēmusi pretēji, proti, par nodrošinājuma atcelšanu, kā arī pēc atkārtota pieteikuma to nav noteikusi.

[11] Šādos apstākļos nav atzīstams, ka pieteicējai acīmredzami nav un nevar būt tiesības iesniegt pieteikumu, bet ir pamats atzīt, ka pastāv tāds iespējams tiesību aizskārums, kas pieļauj pieteicējas pieteikumu administratīvajā tiesā.

Tādēļ Administratīvās rajona tiesas lēmums ir atceļams un lieta nododama izskatīšanai pēc būtības. Vienlaikus norādāms, ka tiesai jāapsver jautājums par tiesvedības apturēšanu līdz civilstrīda izšķiršanai.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, 323.panta pirmās daļas 2.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 30.aprīļa lēmumu un nodot lietu izskatīšanai pēc būtības Administratīvajai rajona tiesai.
Atmaksāt /pers. A/ drošības naudu 14,23 *euro*.
Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese V.Kakste

Tiesnesis A.Guļāns

Tiesnese D.Mita